

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Ludovici Schönleben, Carnioli Labacensis, SS. Theologiae Doctoris, Protonotarij Apostolici, Archi-Diaconi Carnioliae Inferioris. Horae Subsecivae Dominicales. Sive Discursus Sacri De Tempore ...

Cum quadruplici Indice I. Discursuum. II. Locorum Sacrae Scripturae. III.
Rerum & Verborum. IV. Historiarum & Mythologiarum

Pars Aestiva Et Autumnalis A Pentecoste Usque Ad Adventum. - Annexis
aliquot Panegyricis Academicis.

Schönleben, Johann Ludwig

Salisburgi, 1676

Discursus XVII. Dominica XV. post Pentecosten. Horologium Achaz. Thema.
Ecce defunctus efferebatur filius unicus matris suæ. Et ait: Adolescens, tibi
dico, ferge. Luc. 7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47093](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47093)

Sic nos Principibus, parentibus, Magistris, superioribus, amicis & quibuscunq; beneficia nobis conferentibus grati sumus, quoad vivimus, Deo imprimis, *cuius laudem volucres modulata cantilena pronuntiant.* Amen.

S. Ambrosius in cap. 7. Malach.

DISCURSUS XVII.

Dominica XV. post Pentecosten.

Horologium Achaz.

T H E M A.

Ecce defunctus efferebatur filius unicus matris suæ. Et ait: Adolescens tibi dico surge, *Luc. 7.*

S Y N O P S I S.

<i>I.</i> Licet tempus elapsum irrevocabile sit, possunt nihilominus senes juventutis suæ annos reparare, & reinvenescere si velint.	<i>II.</i> Designatur hoc in Horologio Achaz, in quo sol retrocedendo umbram proiecit decem gradibus, quia probi recuperant tempus elapsum, & Deus illis vitam prorogat, impijs abbreviat.	<i>III.</i> Unde impiorum dies desinunt in vanitate nec computantur pro vita, sicut Semelis suo inscripsit sepulchro septem solos vitæ annos reputans quibus vivit ab aula liber.
<i>IV.</i> Achaz improbus perdidit decem gradus, quos recuperavit probus Ezechias, cui etiam opponere licet Anastasium Imperatorem ante tempus sublatum. Conservandum tempus, ut diutius vivamus.	<i>V.</i> Sed temporiperda solliciti tantum.	

tantum sunt, ut tempus prae-
tereat, hinc fit quod saepe mo-
riatur Puer centum annorum,
senex vitiosus. Qualis fuit
Saul, cui duo tantum anni re-
gni computantur.

VI. Quibus ergo multum tem-
poris deperditum est, recupe-
rare licet per virtutem, quia
virtuose vivere est bis vive-
re: nec refert quot annos e-
xigas, si modo ex virtute vi-
vas, tunc enim explevisti
tempora multa.

VII. Daniel juvenulus canos
sensus habuit, dum senes pro-
ci Susanna repuerascebant: u-
bi festinat virtus non exspe-
ctatur etas.

VIII. Serpens senex reparat sibi
juventutem, item S. A.

quila: homines rejuvenescere
voluit docere Medea, sed ar-
te fallaci. Verior ars est per
virtutem induendo novum ho-
minem.

IX. Artem hanc licet discere à
Phoenice, quae è suis cineribus
reviviscit, sic homo divini a-
moris incendio flagrans dama-
na praeterita novam vitam com-
pensare potest.

X. Hoc monebat Paulus, hoc
SS. Patres, sic Martyres bre-
vi tempore compensarunt
quod longo neglexerant, hoc
Christus hodie inclamat om-
nibus sub persona Adolescen-
tis: Tibi dico surge in no-
vitatem vitae, si multum ne-
glexisti Festina.

Ecce defunctus efferebatur filius unicus
matris suae. Et ait: Adolescens ti-
bi dico surge. Luca. 7.

I.

Lapsus pridem tempus revocari,
vel futurum anticipari posse qui di-
cat, aenigma videatur loqui & Sphin-
gem agere. Quid enim fugacius tem-
pore, quid iacturae irrecuperabili
magis obnoxium? Divitias perdi-
tas, honores ablatos labore & industria rursus re-
cipere novum non est, sed diem quae ante 30. an-

Dom. Pars II.

E e nos

nos elapsa est recuperare hoc videtur omnem transcendere potentiam.

Nec quæ præterijt cursu re-vo-cabitur unda :

Ovid. 3.
de Arte.

Nec quæ præterijt HORA redire potest :

Arist. 4.
Physic.

Canebat olim Poëta exul. Quid rogo est Tempus? dicit Aristoteles: *Est numerus motus secundum prius & posterius.* Quod prius fuit non est amplius, quod futurum est, nondum est. Dividitur annus in menses, menses in hebdomadas, hebdomadæ in dies, dies in HORAS, HORÆ in momenta. Et quid tandem est momentum? *prius & posterius*, id quod fuit, & quod nondum est: *Dum syllabas loquor, si duas syllabas dicam, altera non sonat, nisi cum alia transferit.*

Blos. Pfy-
chag. lib.
2. c. 17.

Ipsa deniq; una syllaba, si duas literas habeat, non sonat posterior litera, nisi prior abierit. inquit Ven. Blosius Lætiensis Abbas. Et quis ista tam diversa, tam fugacia valeat connectere in unum præsens? quis sperare audeat se quod dudum præterijt revocaturum? Certè si hoc homini concessum est, etiam facile fuerit senibus revocare annos præteritos adolescentiæ, & decrepitis reiuvenescere. Ita profectò nec impossibile est, nec fabulosum revocare Tempus præteritum, revocare in extremo senio annos transactæ adolescentiæ, non minus quàm in hodierno Evangelio possibile fuit Christo ad vitam revocare defunctum adolescentem. *Ecce defunctus efferebatur, filius unicus matris suæ.* qui cum audisset à Christo *Adolescens tibi dico surge,* illico surrexit, & coepit porrò vivere. In hoc adolescente vult signari Hugo Cardinalis senes peccatores, qui per peccatum annos suos perdunt, ut in grandæva ætate possint vocari adolescentes. Anni quippe in vitio consumpti computari non debent. Unde ait Hugo

cau.

causam assignans cur Christus adolescentem expressè voluerit nominare cum illum resuscitaret ad vitam: *Ut ostendatur quod peccator per peccatum fit adolescens. Renovabitur ut aquila juvenus tua.* Quasi diceret, peccator inveteratus & senio confectus potest renovari ut Aquila, potest recuperare annos adolescentiæ suæ. Quod qua ratione in praxi fieri possit, erit thema præsentis discursus.

II. Ægrotabat ad mortem probissimus Rex Juda Ezechias, impij Achaz filius, & petijt à Deo vitæ prolongationem. Annuit votis Deus, & ut eum affecuraret, mittit Isaiam Prophetam, qui illi signum prorogatæ vitæ exhibeat. Observabat Isaias in aula Regis *Horologium* solare quod Achaz pater ad distinguendas diei HORAS erexerat: ad hoc igitur intendens digitum: *Vis, inquit, ut ascendat umbra decem lineis, an ut revertatur totidem gradibus.* Ezechias ut tanto securior sit promissi, vult manifestum miraculum, unde ait: *Facile est umbram decrescere decem lineis; neque hoc volo, sed ut revertatur retrorsum decem gradibus.* Torquent sè ingenia eruditorum in hoc passu, & multas movent quæstiones, præsertim, an impetrato miraculo non umbra solum recesserit, sed etiam Sol ipse decem gradibus, ita ut revocaret diem præteritum decem horis. Et quidem in sacro textu non fit mentio, nisi solum umbræ retrocedentis per decem lineas: *Reduxit umbram per lineas, quibus jam descenderat in HOROLOGIO ACHAZ retrorsum decem gradibus.* Unde Hebræi Vatablus, Burgensis, Arias Montanus, & alij censent, solem nullo modo repedasse, sed solito tenore servato, umbram ab eo projectam in HOROLOGIO, ut aliam HORAM ostenderet in-

E e 2

dex,

Hugo
Card. in
Luc.

4. Reg.
20.

Vatabl.
Burg. in
lib. 4.
Reg. Mon-
tan. in I-
saiam.
Gasp.
Sanct. in
Reg.

dex, alia re ipsa esset, secundum temporis cursum. Alijs visum est nullo modo solem (inquit Gaspar Sardi-
 edius) retro fuisse conversum, sed cum institutum tene-
 ret cursum, umbram tamen ab eo sic fuisse projectam, ut
 decem lineis erraret ab eo spatio, quod juxta solis aspe-
 ctum ac stylum notare debuisset. Econtra S. Augusti-
 nus, Glycas ex sententia Hyppolyti, & Dionysius
 putant non solum in umbra sed & in sole factum esse
 miraculum. Sol (inquit Dionysius) cum decima ho-
 ra esset Deo precipiente repedit ad orientem alijs de-
 cem horis designatis. Consentit Abulensis agens de e-
 lectione signi Ezechiae: Noluit quod sol staret, sed
 quod retrocederet, quia iam steterat tempore Josue, &
 volebat nunc miraculum novum. Qui praeterea obser-
 vat mysterium quare expressè nominetur HORO-
 LOGIUM Achaz in quo miraculum retrogradien-
 tis solis ostensum est; dum ait: Hebraei quidam di-
 cunt, quod propter malitiam Achaz dies in quo ipse mor-
 tuus est, diminutus fuit ab alijs diebus in decem horis: i-
 deo nunc cum liberandus esset Ezechias dies crevit decem
 horis. Videtur per hoc Deus insinuare voluisse, quod
 impijs tempus vitae abbreviet, probis verò adiciat,
 & ideo signum dat Ezechiae prorogatae vitae in Ho-
 rologio, quod est quaedam mensura temporis, sed
 cur per repeditionem, & non per cursum veloci-
 orem solis? nempe quia improbis multum tempo-
 ris effluit celeriter sine utilitate, probis verò etiam
 deperditum revocatur. Sol Deo precipiente repedit
 ad Orientem alijs decem HORIS designatis.

III. Psaltes Regius hanc veritatem sibi ob-
 oculos statuens Defecerunt, inquit, in vanitate dies
 eorum, & anni eorum cum festinatione, quasi diceret
 In HOROLOGIO impiorum festinant umbrae in

occa-

S. Aug.
 lib. 2. c.
 28. de mi-
 rab. Sac.
 Script.
 Glyc. p. c.
 annal.
 Dionys.
 Epist. ad
 Policarp.
 Abulens.
 in lib. 4.
 Reg. q. 22.

Ibid. q. 23.

Pf. 77.

occasum; dies eorum sunt mera vanitas meræ umbræ, etiamsi vixerint & exegerint annos plurimos: non enim veniunt in computum vitæ, anni, dies, HORÆ, quæ otio, vanitati, delicijs, vitijs & peccatis impenduntur. Hoc serò licet, prudenter tamen advertit Semelis Hadriani Imperatoris Præfæctus Prætorio, qui postremos septem annos vitæ privatus & ab aulicis curis liber exegit, & hoc sibi Epitaphium scripsit:

Semelis hic jacet, cujus ætas quidem multorum annorum fuit; septem tamen duntaxat vixit annis.

Non computabat iste inter dies & HORAS vitæ, quidquid temporis inter aulica disturbia exegerat, quia verè: *defecerunt in vanitate dies illius.* Rogo vos AA. concedite mecum in publica cœmeteria, inspicite illic vetusta monumenta, sepulchrales lapides, Epitaphia: legetis sine dubio magna nomina, magnos titulos (id est magnæ vanitatis hirco-cervos) & in fine inscriptionum. Vixit annos LXXVI. menses X. dies XV. vixit annos XC. menses VIII. dies V. vixit annos XCVIII. menses XII. dies IV. &c. Putatis hæc esse omnia vera? Falsissima sunt: mera mendacia sunt. Utinam aliquot dies, tot saltem HORAS vixissent, quot annos inscriptos præferunt! Non est vivere, malè vivere, non est vivere caduca sectari: non est vivere cupiditatibus indulgere. Audite Senecam: *Vivit is qui se utitur: qui verò latitant, & torpent, sic in domo sunt tanquam in conditivo. Horum licet in limine ipso nomen marmori inscribas, mortem suam antecesserunt.* Ut verò intelligatis quid sapiens hic Philosophus intelligat cum dicit. *Vivit is qui se utitur*, ex alio eius loco advertite; ait enim in rem nostram: *Non ut diu vivamus*

Curam.
Encyclop.
orat. 15.

Sen. Epist.
60.

Sen. Ep.
93.

curandum est, sed ut satis. Longa est vita si plena est: impletur autem cum animus sibi bonum suum reddidit, & ad se potestatem sui transtulit. Quid illum octoginta anni juvant per inertiam exacti? non vixit iste, sed in vita moratus est, nec serò mortuus est, sed diu. Octoginta annis vixit. Interest mortem eius ex quo die numeres. Et post nonnulla interiecta, subiungit: *Ætas inter externa est. Quamdiu sim alienum est: quamdiu vir bonus sim, meum est. Hoc à me exige, ne velut per tenebras ævum ignobile emetiar: ut agam vitam, non ut præterverbar.* O quàm Christianè! vivere eum negat, qui malè vivit, & vitam non temporis lapsu, sed virtutum studio metiendam pronuntiat.

IV. Revertamur ad HOROLOGIUM Regum Juda. Achaz erexit, & filio Ezechiaë deservit in miraculum. Achaz homo sceleratus ex eo perdit decem gradus, Ezechias filius probus duplicat decem gradus. Nuntiata per Prophetam morte convertit se ad Dominum & orat divinæ eius dispositioni se committens. Benè impenduntur HORÆ, quæ in orationem insumuntur. Retractat Deus sententiam, & addit vitæ quindecim annos. Opponamus Ezechiaë impium Anastasium, qui ad orientale Imperium, dolo & fraude pervenit, refractarius Romanæ Ecclesiæ, fidei juratæ proditor. Hic tandem audiit à viro terribili per visum nocturnum appa-
rente: *Ecce ob per versitatem fidei tuæ annos quatuordecim vitæ tuæ deleo.* Ergo vitam longam aut brevem non facit ætas, non facit tempus & motus secundum prius & posterius, sed virtus & eius exercitium. Etiam Corvi diu vivunt quos ad trecentissimum annum pervenire nonnulli arbitrantur. Hæc non est vita longa, sed duratio, sed mora. Quid ju-
vat

Baron. ad
an. 518.
ex Zonar.
& Cedren.

vat diu fuisse, & in longissima mora nil penitus egisse, quod veram vitam prodat. Non possum mihi temperare, quin iterum Senecæ suffragium advocem: *Centesimus tibi*, inquit, *vel supra premitur annus. Agedum ad computationem ætatem tuam revoca. Dic quantum cliens abstulerit &c. Videbis te pauciores annos habere quàm numeres.* Quasi diceret respice HOROLOGIUM tuæ vitæ, videbis per omnes HORAS evanuisse umbras, videbis ad ultimam perventum HORAM, priusquam crederes te attingisse secundam. Et nulla illarum signata est aliquo insigni facinore, aliquo actu virtutis. Exegisti multas horas, sed non vixisti. Vide annon tibi opus sit novo miraculo, *ut revertatur umbra decem gradibus*, ut quos oscitanter perdidisti, iterum solerter revoces Annos, menses, dies, HORAS.

V. Sed ecce Auditores mei, dum ego ita vobis persuadere conor ut temporis habitâ ratione, vivatis veram vitam, & attingatis senectutem laudabilem, audio in plateis turbam quandam petulantium, quos meritò vocemus *Tempori-perdas*. In-gemisco eorum infelicitati cum S. Bernardo: *Libet confabulari, aiunt, donec HORA pertransseat. O donec prætereat HORA, donec prætereat tempus! donec HORA prætereat, quàm tibi ad agendam pœnitentiam, ad obtinendam veniam, ad acquirendam gratiam, ad promerendam gloriam miseratio conditoris indulget!* Quid mirum si tales exactis multis annis efferantur juvenes, etiamsi annum centesimum attigerint. Divinæ veritatis effatum illud est: *Puer centum annorum morietur.* In quem locum D. Thomas: *Puer centum annorum id est qui usq; ad ætatem senectutis pueriliter vixit, morietur morte æterna.* Utpote vacuus me.

Sen. de
brev. vit.
cap. 3.

S. Bern.
de tripl.
cust.

Isai. 65.
D. Tho.
in Isai.

meritis, vanus *Tempori-perda*, cuius Horæ prætereunt etiam sine umbra virtutis; unde numerari non debent inter horas vitæ; neq; ideo quia sunt multæ, efficiunt senectutem. Rectè Philo ad allegata verba Prophetæ: *Qui multum temporis sine virtute ac probitate vixerint, eos licet longi temporis pueros appellare.* De Saule Rege Sacer historicus asserit: *Filius unius anni erat Saul cum regnare cœpisset.* Quis nescit Saulem adultum cum quæreret afinas patris sui unctum Regem super Israël, & populo propositum eminuisse altitudine staturæ supra omnes cœteros? quomodo ergo dicitur fuisse *unius anni cum regnare cœpisset?* Addit textus quod magis mireris: *duobus autem annis regnavit super Israël.* Et tamen regnavit annis quadraginta, uti habetur in Actis Apostolorum ubi Paulus in sermone habito Antiochiæ Syriæ dicit: *Dedit eis Dominus Saul filium Cis annis quadraginta.* Cur ergo solis duobus annis regnasse asseritur? Nempe duobus tantum annis permansit in humilitate, & obedientia Dei, dignus regno, cœteri verò anni quos exegit in superbia & tyrannide computari non debent. Unde Hugo Cardinalis: *Duobus autem annis regnavit, idest justè rexit populum. In reliquis annis quasi Tyrannus fuit, & non Rex.* Quid prodest ergo multos annos transigere, si malè & in malum impendantur? Malè autem impediuntur otio, desidia, malitia, vitijs & peccatis, ut non mereantur numerari inter annos, dies, & HORAS.

VI. Jam verò cum multis non HORÆ tantum, sed & dies, & anni, & annorum decades evanescent & prætereant quasi non fuissent quid illis agendum est? adnitendum sanè, ut perditas HO-

Philo lib.
2. Meliss.
c. 2.

1. Reg. 13.

Act. 13.

Hugo
Card. in
lib. 1. Reg.

HORAS, perditos annos revocent, ut expleant vitam rectè factis. Neque enim hoc magis impossibile est, quàm Solem aut Solis umbram retrocedere decem gradibus, & quod præterierat revocare; imò solem retrocedere sine miraculo non est possibile, annos verò præteritos & perditos recuperare licet sine miraculo. Quod quidem Pœta Martialis illis versibus complexus est

*Ampliat ætatis spatium sibi vir bonus, hoc est
Vivere bis, vita posse priore frui.*

Martial.
lib. 10.
Epigr. 22.

Vir bonus igitur, & virtutis studiosus *Virvit bis*, quia tempus vitæ ex honestate traducit, & quod alij malis artibus perdunt, ipse rectè factis conservat. Siquid temporis illi excidit, alio duplicato compensat, ita ut intra minus spatium tantum amplectatur, quantum alius intra magnum. Nam ut Seneca ratiocinatur: *Quemadmodum in minore corporis habitu potest homo esse perfectus, sic & in minore temporis modo, potest esse vita perfecta.* Et certè sæpissimè in minori corpusculo plus virtutis deprehendimus, quàm in magno & giganteo, num igitur illum qui magnus est plus vivere credimus quàm parvum? Nihil ad longam vitam facit quantitas: sed neq; maior mora, quod idem Seneca eleganti expressit similitudine: *Utrum maiorem an minorem circulum scribas, ad spatium eius pertinet, non ad formam, licet alter diu manserit, alterum statim obduxeris, & in eum in quo scriptus est pulverem solveris: in eadem uterq; forma fuit.* Efformemus nobis in arena duos circulos, magnum alterum, parvum alterum, sinamus alterum die integra, alterum post horam confundamus: an ideo quia unus altero maior, aut diuturnior fuerit, etiam perfectior censendus? nequaquam.

Sen. Ep.
93.

Sen. Ep.
74.

quam. Uterq; perfectus fuit, sed non utriq; eadem duratio. Sic se habet vita nostra. Multi numerant multos annos, alij pauciores, non ideò dicam unius vitam longiorem quàm alterius, si ex æquo sibi commensurentur utriusq; rectè facta. *Non est quod quenquam propter annos aut rugas putes diu vixisse. Non ille diu vixit, sed diu fuit.* Ait alibi rursus Seneca, Cuius etiam illa ad Lucilium in rem præsentem illustria sunt: *Quod rectum est, nec magnitudine æstimatur, nec numero, nec tempore: non magis produci quàm contrahi potest. Honestam vitam ex centum annorum numero in quantum voles corripe, & in unum diem co-ge: æquè honesta est.* Ita verè sapiens Philosophus, planè ad sacri sapientis sensum, qui de iusto scribens aiebat: *Consummatus in brevi explevit tempora multa.*

*Sen. de
brev. vit.
c. 7.*

*Idem sup.
Ep. 74.*

Sap. 4.

VII. Quomodo in brevi multa? num etiam dari possunt Synopses temporis? respondet sapiens: *Senectus venerabilis est non diuturna, neque annorum numero computata: cani autem sunt sensus hominis, & ætas senectutis vita immaculata.* Hinc est quod multi licet paucos annos vitæ transegerint, quia tamen meritis abundantes merito censeantur senes obijisse ut canebat: Poëta de juvene:

Non moritur juvenis qui sene digna facit.

Sap. 3.

Geminat sibi annos & HORAS, qui ita vivit, ut omnes horas expleat actibus virtutum. Econtra de impijs idem sapiens aiebat: *si quidem longæ vitæ erunt, in nihilum computabuntur, quia scilicet malè vivere, non est vivere. Cani Capilli non faciunt senectutem venerabilem, sed cani sensus. Unde verò cani sensus, nisi ab extirpatione vitiorum, ab extinctione flagrantium cupiditatum: uti optimè obser-*

observavit Hugo Cardinalis in hunc locum: *Sensus sunt cani hominis interioris, quia sicut cani corporis nascuntur calore naturali frigescente, ita cani spirituales, qui ornant caput hominis interioris, id est mentem, oriuntur incentivo vitiorum cessante.* Si hodie vobis exhiberetur reipsa admirabile illud Susannæ iudicium in quo duo senes canitie capillorum aspersi testimonium falsum deponebant contra Susannam & adolescens Daniel eius advocatum agebat, cui potius assurgeretis, senibus testibus, an adolescenti Danieli? Utique Danieli: *cani autem sunt sensus Danielis, qui apprehendit senes in astutia sua, & falsitatis convictos ostendit sub cano capillitio, plusquam juvenilem ardorem libidinis latuisse.* Poterat dicere Daniel cum Davide: *Super senes intellexi; quia mandata tua quesivi.* Nam verè mandatorum Divinorum observatio facit senescere etiam in ætate juvenili, & brevi spatio explere tempora multa. Hæc fuit melliflui Doctoris cogitatio: *Multos juniorum videmus super senes intelligere, & moribus antiquare dies, prævenire tempora meritis, & quod ætati deest compensare virtutibus.* Unde & vetus orator laudans suum Principem aiebat: *Cursus ætatis expectari non debet in festinatione virtutis.*

VIII. Quæstio illa an tempus præteritum revocari possit, quod miraculosè factum in HOROLOGIO ACHAZ asseruimus, quantum ad thesim nostram coincidit cum illa: utrum Senes possint rejuvenescere, & recuperare juvenilem ætatem. Et quidem in animalibus videtur id defacto accidere. De serpente memorant Naturalium rerum scriptores quod senescens per angustias saxorum se protrudat & pellem exuat: Plinius ait hyberno

F f 2

fitu

Hugo
Cord. in
lib. Sap.

S. Bern.
Ep. 41. ad
Henr. Sen.

Plin. l. 3.
c. 27.

Pherecyd.
Lycophron-Simonides-
Æschyl.
Nat. Com.
lib. 6. c.
8. Nicand.
in Therias.

Psal. 102.

Coloss. 3.
Rom. 6.

fitu obductam pellem succo fœniculi abradere. De Aquila item, quod cum in senectute rostrum nimium incurretur, ut cibum capere non possit, tandem eam rostro saxum tundere, donec adunca prominentia decidat. De hominibus non una se offert fabula, sed fabula. Æsonem patrem Jasonis & ipsum quoque Jasonem à Medea coctum & juventuti restitutum scripsit Pherecydes & Lycophron. De Bacchi nutricibus idem refert Æschylus. Et de illis hominibus qui furtum Promethei indicaverant Jovi cum ignem è cœlo sustulisset, perpetua juventute donatos narrat Nicander. Relinquamus Poëtis fabulas, veritatem nihilominus ex ijs eliciamus. Rectè observavit Mythologus sub figmento Æsoni & Jasoni restitutæ juventutis latere quod sæpè fœmineum genus ipsos senes adeò sui amore dementet, ut rejuvenescere incipiant, & sicut juvenes amore exardescere, quod est potius vitam perdere quàm augmentare. Longè feliciter rejuvenescunt, qui cum Psalte Regio canunt: *Renovabitur ut aquila juvenis mea*, nimirum ut ait Oddo Astensis: *veterem hominem exuta*. Et hoc est quod multoties inculcat Apostolus: *Induite novum hominem. Induite vos sicut electi Dei. In novitate vitæ ambulemus.* &c. Quod tantundem est ac rejuvenescere, & resumptis viribus currere viam mandatorum Dei, ac retrahere solem ad decursas lineas & de novo percurrere, quod præteritum & perditum erat revocare in HOROLOGIO vitæ.

IX. Videor mihi audire non neminem. Op-tanda prorsus esset homini ad supernaturalem finem tendenti eiusmodi renovatio juventutis, sed quis modus eam assequendi? Facilis: docebo. Psal-mi-

mistam audi. *Justus ut palma florebit.* Alij legunt: *Justus ut Phoenix florebit.* De Phœnice Tertullianus & Epiphanius tradunt, quod è pretiosis arbutis constructam pyram inscendat, ac ad solis ardorem concussione alarum flammam excitet, seq; ipsam exurat, ex cuius postea cineribus rediviva juvenis resurgit. Hinc ait Tertullianus: *Justus florebit sicut Phoenix, quia Phoenix floret de morte ac de funere.* Quasi diceret qui mundo eiusq; vanitatibus moritur, qui divini amoris igne exuritur, rejuvenescit sicut Phoenix. Fuge peccatum, desere vanitates, devita otium, ama Deum, & juventutem recuperasti, & pridem elapsos annos, dies, HORAS revocasti. *Qui se errasse à Deo considerant, damna præterita, lucris sequentibus compensant.* Inquit S. Gregorius. Quid agunt viatores cum in longo itinere lento passu procedunt, & subinde otiosè confident & fabulantur, jamq; vident inclinare solem in occasum, ut ad terminum perveniant? duplicant passus, compensant neglectum iter celeritate. Idem nobis agendum, quibus HORÆ multæ inaniter exactæ transierunt: ferventius operemur. *Nullum ut loquitur Seneca: nullum non magnis rebus tempus angustum est. Faciamus quod in itinere fieri solet. Qui tardius exierunt, velocitate pensant moram. Festinemus.*

X. Atq; hoc est, quod Paulus scribens ad Ephesios sollicitè monebat: *Videte itaq; fratres quomodo cautè ambuletis? non quasi insipientes, sed ut sapientes redimentes tempus.* Quid hoc sonat *redimentes tempus?* quod perditum vel oppignoratam est solet redimi: nunquid tempus perditum redimi potest? potest omninò, inquit S. Anselmus: *Dammum temporis redimimus, si ita vitam emendamus, ut ea bona quæ*

Ff 3

olim

Psal. 91.

Tertull. de
resurreã.
c. 21. E-
piphani.
Physiol.
cap. 11.S. Greg.
hom. 34.
in Evang.Sen. Na-
tur. 44.
lib. 3.
præfat.

Ephes. 5.

S. Anselm.
ap. Mansi
Bibl. To. 4.

olim facere negleximus, & ea quæ nunc facere debemus, faciamus. Igitur redimere tempus est compensare diligentia & fervore, quod ante per negligentiam fuit deperditum. *Quid est tempus redimere*, quærit S. Augustinus, & respondet: *cum opus est, etiam cum detrimento corporalium commodorum, ad æterna quærenda, & capessenda, spatia temporis comparare.* Quod alius facit extensivè (ut loquimur in Scholis) hoc nobis facere licet breviori mora intensivè. Sic compensamus quod negleximus, sic revocamus HORAS præteritas, sic nobis retrocedit Sol per decem lineas. Huc tendunt illa D. Thomæ: *Aliquis per magnum tempus vitæ vixit in peccato, & hoc est tempus perditum. Sed quomodo redimet? dicendum est, quod tunc magis debet vacare operibus bonis, quanto prius insitit malis.* Latro in Cruce brevi temporis mora, intensè operando *explevit tempora multa.* Redemit tempus præteritum, re floruit sicut Phœnix, ut multiplicaret dies. Sic multi Martyres perditos annos vitæ antea-ctæ redemerunt, & intensivè operando quod extensivè non poterant, expleverunt tempora multa. Christus benedictus qui hodie adolescentem viduæ revocavit ad vitam ut reciperet per novitatem spiritus quod prius neglexerat, in clamat omnibus peccatoribus quorum ille adolescens typum gerebat: *Adolescens tibi dico surge.* Quid hæremus? quid moramur? ambulemus non quasi insipientes, sed ut sapientes, *redimentes tempus. In novitate vitæ ambulemus,* ne nobis accidat quod Godefrido Spirensi tinctori lanarum, qui omne penè vitæ tempus absumpserat jocos ac risibus excitandis scurram agens, ad omnes computationes & convivia adhibitus. Hic Anno 1321, die quadam in-

S. Aug.
hom. 1.
ex 50.

D. Tho.
in c. 5.
Ep. ad E-
phes.

Phil. Sti-
monid.
de Episc.
Spir. in
Emicho.
53.

infirmatus, cum jam jam exspiraturus crederetur & diu exanimis jacuisset, inclamare coepit: *Vae mihi qui tempus vitæ in jocis & ludicris facetijs malè transégi, jam pergo ad æternitatem, ad damnationem.* Solabantur hominem adstantes ne desperaret, sed ad misericordiam divinam recurreret: ille verò indignum se misericordia Dei asserens, nihilominus vocato Confessario, peccata sua detexit & sacro vitico munitus exspiravit. Demum ut moris tunc erat linteo insutus est postridie tumulandus. Noctum cum vigilantes ad eius cadaver circa secundam obdormissent, disrupto linteo erexit se denuo, clara voce Deo gratias agens. Accurrebat orto mane tota civitas ad spectaculum, sed interrogantibus nihil respondit. Soli Sacerdoti cum supra os formasset signum Crucis, dixit: *O ve! O ve!* Dein è domo exiens properavit ad Ecclesiam ubi ante altare prostratus duas horas exegit orando. Tum surgens mira de inferno & Purgatorio narravit. Vixit postea adhuc per duodecim annos, nunquam ridere visus. Felix iste qui potuit perditum tempus redimere, & explere pœnitentia tempora multa prius neglecta. Si qui nostrum eum imitamur in vita, imitemur in emendatione vitæ, redimamus tempus. *Faciamus quod in itinere fieri solet, qui tardius exierunt, velocitate compensant moram.*

FESTINEMUS.

DIS-